

İŞ GÜVENLİĞİ

5. Hafta

ISG Kùltürü

Burada; İŞ GÜVENLİĞİ kùltürünün

- anlaşılması ve yararlarının öğrenilmesi
- güvenlik kùltürünün oluşturulması ve sürdürülmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) alışmaları; çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak, üretimin kalite ve sürekliliğini sağlamak için yapılan birçok bilimsel disiplinin kullanıldığı analitik çalışmalardan ibarettir.

İSG ile ilgili **bazı bilim alanları** şöyle sıralanabilir:

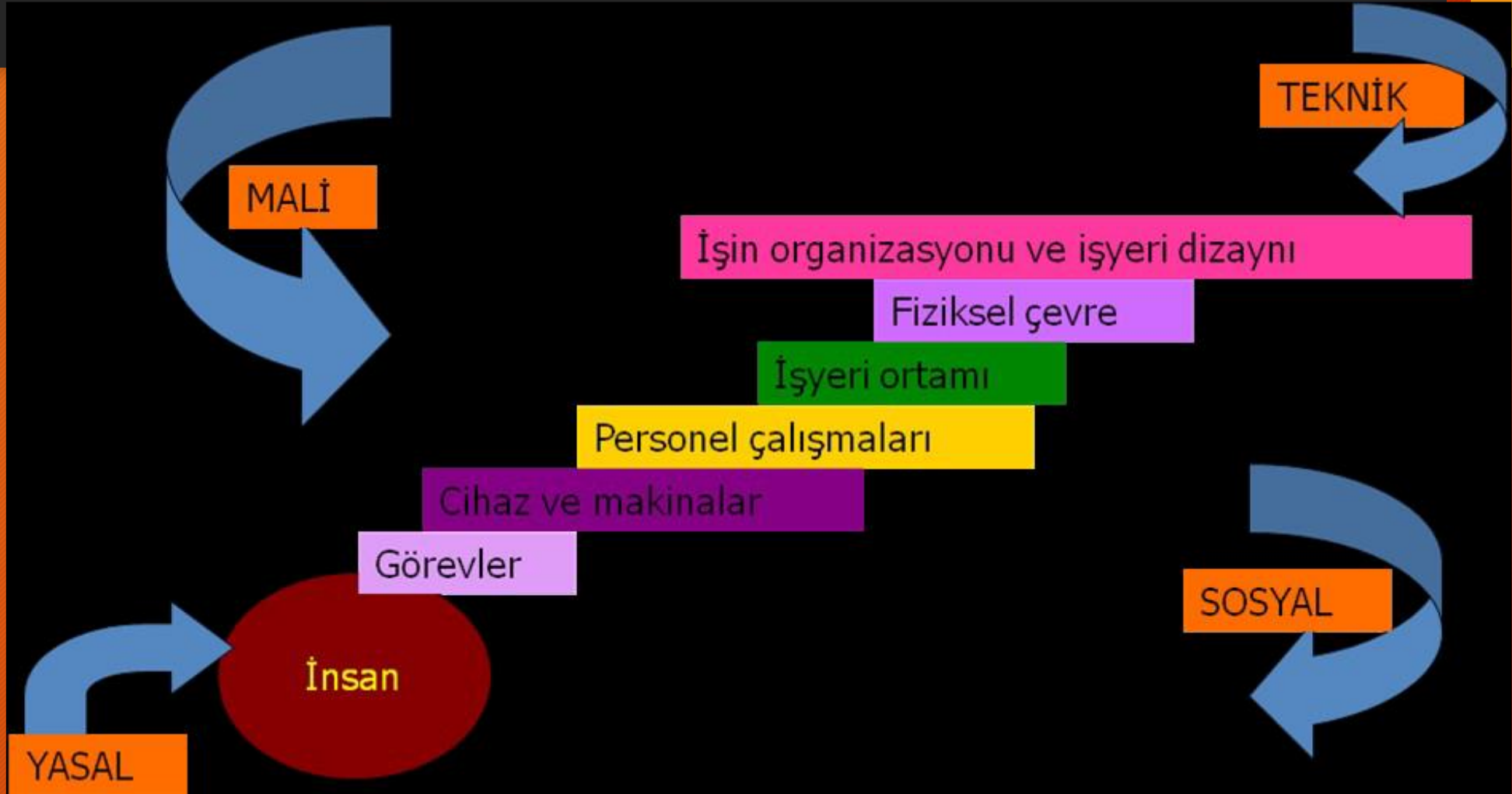
- Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji gibi temel bilim alanları.
- Tıp, Anatomi, Fizyoloji, Fizyoterapi, Psikoloji, Beslenme, Mühendislik, Ergonomi, Biyomekanik, Antropoloji, Sosyoloji, Epidemiyoloji, İstatistik, İletişim, Hukuk vb.

İSG çalışmalarının asıl amacı, **çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunmasıdır**. Bu amaca ulaşmak için gerçekleştirilen çalışmalarla; **İşyerinin korunması ve Üretimin sürdürülmesi** amaçlarına da ulaşılmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarında **nleyici**
ve **koruyucu** bir yaklaşım benimsemiş,
sağlık ve güvenlik hizmetlerinden **bütün**
Çalışanların yararlanabilmesi amaçlanmıştır.

İşyerinde etkileşimler

İş sağlığı ve güvenliğinde, çalışma hayatında ve toplumda ortak bir “güvenlik kültürü” nn oluşturulması ve sağlıklı ve güvenli davranışın bir alışkanlık, bir yaşam şekli haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Güvenlik kültürü ilk kez kavram olarak yaşanan büyük kazalar ve felaketler sonucunda ortaya çıkmıştır. 1986 yılında Çernobil’de yaşanan nükleer kaza faciasından sonra 1987 yılında Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) tarafından hazırlanan raporda kullanılmıştır (Cox ve Flin,1998: 190, Antonsen, 2009). Hazırlanan raporda yaşanan faciada kaza sebebi olarak güvenlik kültürü eksikliği belirtilmiştir(Çelik, 2014:55). Güvenlik kültürü Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA) tarafından “kurumun sağlık ve güvenlik programlarının yeterliliğine, tarzına ve uygulamadaki ısrarına karar veren birey ve grupların değer, tutum, yetkinlik ve davranış görüntülerinin bir ürünü” olarak tanımlanmaktadır (Özkan ve Lajunen, 2003). Çernobil nükleer reaktörü kazası, King Cross yangını, Piper Alpha patlaması, Clapham Kavşağındaki tren kazası gibi büyük kazalar sonrası hazırlanan raporlarda güvenlik kültürüne vurgu yapılmıştır (Gadds, Collins, 2002:3; Çelik,2014:55). Meydana gelen kazaların nedenlerine ilişkin hangi güvenlik kültürü unsurlarının eksik olduğu Tablo 5’de yer almaktadır.

İş kazalarının önlenmesi ve azaltılması, bugüne kadar birçok meslek grubu ve disiplini tarafından incelenmiş bir konudur. Bir işletmedeki insan faktörünün, işletmenin performansı üzerindeki etkisi tartışılmayacak bir öneme sahiptir. İnsan faktörünün daha güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarında, çalışması için motivasyonlarını sağlayacak etkin bir araç da etkin güvenlik kültürü oluşturmaktır. İş sağlığı ve güvenliği bakımından, güvenliği işletmeye bir değer olarak kazandırmak ve yerleştirmek hem yönetimin, hem de işçilerin bu konuya bağlılığına dayanmaktadır.

İş sağlığı ve iş güvenliği konusunda devlet, işverenler, sendikalar ve çalışanlar kendi üzerlerine düşen görevleri yerine getirmede ne kadar istekli ve gayretli olsalar da bu çabalar çalışanlar tarafından benimsenmez ve desteklenmezse istenen sonuçlara ulaşılamaz. Bu nedenle çalışma ortamının da yer alan kurallara uyulmalı, alet ve makineler hakkında yeterli bilgiye sahip olunmalı, eğitim faaliyetlerinden olabildiğince yararlanmaya çalışılmalı, yapılan eğitim çalışmalarının önce çalışan, kendi yararına olduğunu düşünmelidir. Yani çalışanlar bilinçli davranmalıdır.

Örgütlerde Güvenlik Kültürü

Örgüt kültürü, işletmelerde her düzeydeki bireysel, grupsal hareket ve davranışlara etki ederek, faaliyetlerin iş sağlığı ve güvenliği yönünden olumlu boyut kazanmasını sağlamaktadır. Sharon Clarke (1999) araştırmasında, örgüt üyelerinin güvenlikle ilgili olumlu tutumlarına rağmen, bu ortak ilginin tüm hiyerarşik düzeylerde aynı derecede olmadığını saptamıştır. Clarke göre kazaların, sosyo-teknik nitelikli olduğu dikkate alındığında, örgüt kültürü sağlık, güvenlik ve çevre programlarında oldukça etkin bir durumda olduğu, burada üzerinde durulması gereken hususun, güvenlik kültürünün, örgüt kültürü kapsamına dahil edilebilmesi gerektiği kanısına varmıştır. Nitekim, başarılı örgütlerin yapılarına, işletmelerin yönetim sistemlerine bakıldığında egemen olan güçlü bir örgüt kültürüne sahip oldukları bilinmektedir. Dolayısıyla, egemen örgüt kültürü örgütsel faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde üyelerin davranışlarını belirlemektedir.

Güvenlik kültürünün işletmelerde, çalışanlar üzerinde oluşturulabilmesinin en temelinde işletme yönetiminin iş sağlığı ve güvenliğinde, güvenlik kültürüne bakış açısı ve bu kültürün oluşturulabilmesi için üzerine düşen görevi başarılı bir şekilde yerine getirmesi bulunmaktadır. Yönetimin işletmede güvenlik kültürü oluşturmak için gerçekleştirdiği tüm çalışmalar, aldıkları önlemler ve hedefler, çalışanların bu konuyu sahiplenmesi, katkısı, sorumluluk alması da güvenlik kültürünün yerleşmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. İşletmede çalışan tüm personel, iş kazalarının, sakatlanmaların ve yaralanmaların önlenmesi için kendi sorumluluklarının farkına vardığında, işyerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili çalışmalara daha fazla ilgi ve katılım göstereceklerdir.

Bir işletme için en temel öge olan “insan kaynağı”, işletmenin verimine, kalitesine ve sürekliliğine nasıl etki ediyor ise aynı şekilde işletmedeki bilinçli güvenlik kültürünün sağlanmasına ve sürekliliğine de etki etmektedir.

Raporlamalar

İş sağlığı ve güvenliği hakkında yapılan çalışmalardan biri olan raporlamalarda sadece kazalar değil, ramak kala olaylar ve risk analizi yöntemleriyle belirlenen kazaya yol açabilecek durumlar da yer almalı, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi yolunda etkili bir çalışan-işveren iletişimi gerçekleştirilerek tartişılmalı, bu sürecin her kademesinde çalışanların doğrudan katılımı sağlanmalıdır. Yönetim konu hakkında yapılan çalışmalara bütçe ayırmalı, önlemenin ödemekten daha yapıcı olduğu gerçeği ile hareket ederek konu hakkındaki çalışmalarda aktif yer almalı ve çalışma hayatında gerek davranişları gerek uyarılarıyla güvenlik kültürünün işletmede yerleştirilmesinde öncülük etmelidir.